

Một Truyện Ngoại Tình

Thế Lữ

Hai người lấy nhau đã gần sáu năm. Người đàn bà đã thay đổi nhiều về hình dung cũng như về tính nết. Có thể gọi sự thay đổi ấy là một sự tấn tới. Cô con gái nhút nhát, không bao giờ ra khỏi cái tỉnh nhỏ là nơi cô ta sinh trưởng, quanh năm ẩn náu bên mình bà mẹ ngay thực mà cô ta giúp đỡ trong việc trông coi một ngôi hàng bé con, đến bây giờ đã thành một thiếu phụ nhanh nhẹn sắc sảo, một người vợ biết đủ phận sự và quyền lợi đối với chồng. Đó là nhờ ở cái khiếu dễ hóa của người đàn bà, nhờ ở thông minh mà cô Lan sẵn có, nhưng phần nhiều nhờ ở cái ý muốn nhiệt thành và âu yếm của chồng cô ta.

Toán quả là một người chồng tốt. Đứng đắn, chí thú, yêu đời theo một quan niệm thông thường và giản dị, anh chàng này để cả lý tưởng vào sự gây hạnh phúc cho gia đình. Toán bỏ cối sấm, được học ít nhưng học giỏi và đến năm hai mươi ba tuổi, khi đã có việc làm ăn chắc chắn, là lo ngay đến việc kiếm một người vợ nết na. Toán biết Lan vì một người bà con mà anh ta về chơi nhà nhân một ngày lễ nghỉ. Anh ta mên cuộc đời cần cù của bà mẹ cũng như ưng cái nhan sắc hiền hậu của cô con. Địa vị của Toán được coi bằng con mắt kính cẩn trong cuộc ướm hỏi và giao tiếp ban đầu, và đến khi ông thông phán tòa sứ Hanoi trẻ tuổi ấy về cưới Lan, thì những người quen thuộc ở Hưng Yên đều cho là Lan gặp được cái may quá chừng tốt đẹp. Hôm cưới, sau khi đã nhắc lại cho con gái nghe những điều khuyên quan trọng, bà mẹ bảo riêng với Toán rằng:

- Em nó vụng dại lắm. Cậu nên dạy dỗ cho nó biết cách đối đãi với họ hàng. Tôi chỉ có mình nó, được phó thác trong tay cậu cũng lấy làm yên tâm. Nó không được như người tỉnh thành đâu, vợ cậu nó quê mùa lắm.

Toán cũng biết người vợ mà anh ta chọn không có một tí gì là tân thời. Học thức đơn sơ, sự giáo dục chỉ trong khuôn nếp hẹp và cổ, cử chỉ ngược ngập, bên lén, Lan sẽ là một nét nâu sùng lạ mắt đặt vào giữa những hình sắc hào hoa. Nhưng Toán không lấy thế làm ngại ngùng. Một vẻ đẹp ý nhị của Lan cũng đủ cho Toán sung sướng. Khuôn mặt Lan nét thanh và dịu, đôi mắt Lan đen lánh một màu tình tứ kín đáo, cặp môi vẽ những đường chau chuốt đậm thắm và ngậm một thứ duyên hiền hậu ngọt ngào. Toán ngắm vợ và khoan khoái nhận thấy mình chiếm được một cửa báu hiếm có trong tay. Anh tự nghĩ:

- Lan mà ăn mặc mới sẽ là một bực tuyệt sắc ở Hanoi.

Rồi Toán để tâm "cải hóa" Lan. Anh tìm được một hình ảnh mà anh tự thấy hay: Đem cây Lan ở nơi khác về giồng trên đất Hà Nội. Toán mua các sách báo quốc ngữ về cho Lan đọc và tập cho Lan ham chuộng những lối cư xử ăn nói của người "tỉnh thành". Anh lựa những lời khôn khéo để Lan thấy sự quê mùa trong cách xưng hô của Lan lúc ban đầu. Lan dần dần bỏ được tiếng "nhà" mà cô ta cho là tiếng âu yếm. Đến lúc vợ chồng gọi nhau là mình khi thân mật và gọi nhau bằng tên thì Lan đã bỏ được gần hết vụng dại khép nép của mình. Toán không ngại tiếp các bạn quen xưa. Một đôi khi (lúc đó đã ở với nhau được hai năm) chồng đã dám đường hoàng đi chơi với vợ ở một vài đường phố, Lan mặc trang phục mới càng tôn vẻ đẹp của hình dáng. Cô ta đánh phấn rất khéo. Sơn phấn với quần áo đổi được cử chỉ và cả tính nết người. Lan đi đứng lẹ làng, nói năng hoạt bát và sự lịch thiệp đối với các bạn mới quen của Toán khiến cho họ không thể ngờ được rằng người vợ của Toán đã có lần là cô Lan bỡ ngỡ e thẹn ngày nào. Đến Toán cũng phải ngạc nhiên. Anh thường bảo vợ:

- Lan chắc quên mất Lan trước kia rồi đây nhỉ?

Cô trả lời:

- Lan chả quên, Toán quên thì có. Lan vẫn nhớ mãi hình dáng Lan ngày mới yêu Toán, vì đấy là kỷ niệm sâu xa nhất trong đời của Lan.

Toán mỉm cười. Câu nói văn hoa và chơn chu này chính là thứ văn chương mà Lan vẫn đọc. Những cử chỉ âu yếm, những cách vuốt ve mê mải, trước kia làm cho người thiếu phụ sùng sùng, bấy giờ lại không làm rung động Lan thái quá. Một buổi ẩm tắm thân là lướt và thơm tho của Lan, Toán nhìn vào đôi mắt tươi cười của vợ và hình như thoáng nhận thấy một vẻ lạnh lẽo thờ ơ, anh bỗng gọi:

- Lan!

- Gì thế Toán?

- Lan ơi!

Đôi mày Lan nâng cao lên đợi chờ và ngạc nhiên. Lời nói của Toán có một giọng tha thiết khác lạ.

- Lan ơi! Mình yêu anh chứ?

Lan phụng phịu ra bộ dỗi và lả lơi uốn éo trong tay chồng. Lan bao giờ cũng bảo Toán rằng:

- Em chỉ biết yêu mình. Cả tâm hồn em, cả thân thể em là của mình.

Lan biết ngăn đón cả sự ngờ vực của Toán:

- Lòng em trong sạch như nước suối. Em thấy mình bán khoán em khổ lắm. Ước gì đời này chỉ có hai đứa chúng ta...

Toán ôm chặt lấy Lan, nhưng anh thở dài và nghĩ đến những hồi yêu thương thứ nhất. Anh nhớ lại những bữa tiệc, những buổi dự hội, những tối chiếu bóng trong đó nhan sắc của vợ lộng lẫy trước những vẻ nhìn tối tăm vì ghen ghét và những con mắt lóng lánh vì ước ao... Anh điểm lại những mặt bạn hữu quen, những người đã được lời chế riếu vui vẻ của Lan làm cho sung sướng. Một khóe mắt, một miệng cười mỉm, một bàn tay mềm mại giờ ra bắt... những hình ảnh đó ở bao nhiêu trường hợp đã qua, nay lại hiện trong trí người chồng và rõ rệt lên, có một ý tứ mới nhận thấy. Sự ngờ vực reo trong lòng Toán. Mầm độc nở lên rất mạnh như có tay vun tưới: Toán khổ sở ghê gớm và âm thầm. Anh tự nhủ rằng Lan không lừa dối anh bao giờ. Không! Lan không có lý nào thôi yêu anh! Và lại chứng cứ đâu? Nhưng Toán vẫn không thôi đào xét. Anh ôn lại từng cử chỉ từng lời nói của Lan khi anh ở ngoài về, khi Lan đi chơi một mình về, nhất là khi Lan vắng nhà buổi tối. Anh trách anh vô lý, Lan cũng đã phải bức tức với anh, và có phen phải khóc lóc. Anh yêu Lan đắm đuối hơn trước, dữ dội hơn trước. Nhưng anh càng đau đớn hơn. Cả trong lời phân trần của Lan anh cũng thấy có ý khác.

Một buổi tối Toán tìm được cái cơ ngờ vực của mình. Hôm đó, anh cùng với Lan vào nhà hàng lớn phố Tràng Tiền, lúc trở ra, Lan đi trước, anh còn ở lại trả tiền rồi ra sau. Một người quen mới trông thấy Lan, tưởng cô đi một mình, vội vã lại gần Lan và tỏ ra một vẻ mừng rỡ hơi ngoa nếu chỉ là bạn thường như mọi người bạn khác. Thái độ ấy tuy giữ lại được ngay nhưng Toán đã bắt chợt được hiệu tay của Lan và một vẻ bên lên thoáng qua của người bạn. Toán bắt tay người kia và rất vui vẻ tự nhiên. Anh tìm được những câu chào mới và một điệu bộ vô tình rất khôn ngoan khiến chính anh cũng lầy lăm lăm. Toán lại ngạc nhiên hơn nữa khi nhận thấy tâm hồn rất bình tĩnh và bỗng dưng như khoan khoái nhẹ nhàng. Từ già người bạn rồi, anh ân cần hỏi Lan và chỉ nói đi những chuyện khác. Đối với Lan, với điều bí ẩn của Lan mà anh vừa chợt biết, anh có một thái độ nhã nhặn và kín đáo của người lịch sự khi biết chuyện riêng của những người ngoài. Anh biết cách lánh xa đi - lánh mặt đi với những bước rón rén. Anh cũng "không trông thấy" hai ba lần Lan nhìn trộm, anh ngạc nhiên rất giỏi khi Lan đã động tới các bạn hữu để dò ý anh. Phải, Toán đóng vai anh chồng không biết gì, mà đóng một cách tài tình. Anh phá tan đám mây lo ngại cho Lan. Vì anh đã có một chủ ý. Tối hôm ấy Toán nghe vợ nhắc lại những lời âu yếm, nét mặt lộ ra hết vẻ cảm động sung sướng và trong những ý chua chát nhận thấy cái can đảm lạnh lẽ của mình. Anh đáp lại sự vuốt ve của Lan bằng những cử chỉ nồng nàn và khi hôn lên miệng Lan trước khi vợ đi vào phòng, Toán nghĩ đến cái cảnh tượng giống như lúc này, Lan ngã nghiêng trong tay người khác.

Hơn một tuần lễ không có gì lạ trong sự chung đụng của hai vợ chồng. Lan vẫn có những cơn rất chính đáng để vắng nhà. Toán hỏi chuyện và đôi khi lại nói khôi hài để Lan cười. Những thứ quà kẹo bánh mà Lan thích, Toán không quên mua về, và lúc đưa cho Lan anh vẫn trêu chọc để thấy vợ nhắc lại những cử chỉ và những lời nũng nịu. Lan yên tâm lắm. Lan không lo giữ gìn nữa. Toán biết đã đến lúc thi hành cái mưu của mình. Đó là cái mưu cổ điển.

- Lan ạ, chiều thứ bảy anh phải đi Nam Định.

Toán vừa nói vừa thản nhiên đưa bức thư của người bạn mình xuống Nam để bàn một chuyện cần.

- Chiều thứ bảy anh đi, sáng hôm sau về ngay. Nhưng thế nào anh cũng mua quà cho Lan...

Lúc ấy là trưa thứ sáu. Toán không nhìn cái mừng rỡ nó thể hiện trong mắt Lan. Anh bảo đầy tớ đi giục quần áo ở hiệu thợ giặt, nói to mấy ý nghĩ thầm về cái công việc dưới Nam Định và dặn Lan sắp va-li cho anh.

Chiều thứ bảy, khi xe lửa chạy và khi nhìn tay Lan vẫy tiễn chào anh, Toán tính lại thời kỳ ân ái của mình với Lan: năm năm và hơn bảy tháng. Thực là ngắn ngủi vì cái ý định anh sắp thực hành sẽ kết liễu cuộc nhân duyên này. Toán không đau đớn bằng tủi hờn. Cô con gái tinh nhỏ kia đền đáp tấm tình quảng đại và chân thực của anh bằng sự lừa dối mà anh vẫn thấy ở bao nhiêu người đàn bà khác. Anh không phải là người có độ lượng tha thứ. Anh cũng không để cho một điều tội lỗi qua khỏi hình phạt. Toán có lối hành phạt đặc biệt để trả thù cho lòng yêu bị thương.

Anh xuống ga Thường Tín, đi xe hơi hàng về Hà Nội, vào nghỉ trong một khách sạn đến tám giờ tối. Anh ăn cơm ở đó rồi thuê xe kéo về chỗ ở của anh: một đường vắng vẻ ở ngoại ô, một nơi tĩnh mịch "để anh dựng tổ hạnh

phúc". Nhà anh chia làm hai gian ngoảnh mặt ra đường. Một gian là phòng ngủ có lối ra đằng sau. Toán biết sự lợi hại của những đường lối đó. Xem đồng hồ tay mới hơn tám giờ rưỡi. Đường tối và lặng lẽ như giữa đêm khuya. Anh xuống xe, thông thả xách va-li bước về và thấy ánh sáng đèn ở bên phòng của Lan lọt qua cánh cửa chớp. Anh đứng lại im lìm như cái bóng và nhận thấy tiếng Lan thỏ thẻ từng đoạn trong những tiếng đàn ông. "Họ không đợi muộn hơn." Anh nghĩ thầm thế và tưởng tượng đến sự cảm động của vợ anh trong sự ôm ấp của người chiếm quyền anh lúc đó. Toán rất bình tĩnh. Anh biết lòng yêu đến nước ấy thực đã mất hẳn. Sự căm hờn của anh là một mối thù ghét lạnh lùng kỳ dị. Như thế ghê gớm hơn. Không một chút vội vàng. Toán còn nhìn lên một vài điểm sao trên bầu trời đen tối. Anh biết rất rõ những điều anh dự định và anh sẽ làm theo một thứ tự tinh tường.

Toán lặng lẽ cười cả miệng để sửa soạn giọng nói. Anh trở lại phía đầu đường cách nhà độ hơn một chục bước, rồi bắt chước tiếng một người Sài Gòn thuê nhà ở gần đó, anh hỏi thực to:

- Ô lạ này, Thầy Hai ở mô địa tối đây?

Rồi đổi giọng thường, anh tự đáp:

- Ông Tư! Tôi đi Nam Định về đây...

Câu chuyện cứ điếu ấy tiếp theo. Một mình anh đóng hai vai để diễn một lớp kịch ngắn.

- Đi Nam chi đây? Đi hồi nào?

- À đi có việc cần: Nhưng xong rồi. Tôi đã tưởng đến mai mới về được

- Hồng đi dới cô Hai sao?

- Không, mợ cháu ở nhà. Ông Tư đi đâu thế? Vào chơi tôi đã đi.

- Tôi đi dạo chúc cho khỏe... Thôi dô bây giờ muộn rồi... Thầy dì nghĩ thôi nghe.

Một tiếng cười vui vẻ, rồi:

- Xe, kéo đi mậy!

Toán lúc đó mới bước về bấm chuông gọi đầy tớ. Câu chuyện vừa rồi anh cố ý kéo dài để cho người trong nhà biết anh về có đủ thì giờ để "thu xếp". Anh mong rằng người đàn ông không quá hấp tấp đến nỗi bỏ lại một vài tang vật và nhất là đừng quên cầu cứu tới lối cổng sau. Anh lại hữu ý gọi cửa luôn để "người kia" đừng chạy lên đường vội. Mọi việc xem chừng nối tiếp nhau đúng như anh tính trước. Lúc người đầy tớ vừa ngáp thắm vừa mở cửa thì anh hỏi rất tự nhiên:

- Mợ ngủ rồi à?

- Vâng, mợ con ngủ rồi.

- Anh mở va ly bỏ quần áo ra, đem nước uống lên rồi cho anh đi ngủ.

Toán vào phòng Lan, mỉm cười cúi xuống nhìn vợ. Lan nhắm mắt, bần bật ngủ trong đám gối nệm rất gọn ghẽ. Cô nhú mồm lại, nhẹ nhàng giạt mình khi tay chồng đặt lên vai Lan.

- Lan ngủ sớm nhỉ. Em tôi ngoan quá. Việc Nam Định của anh xong rồi...

Lan hỏi trong tiếng ngáp:

- Mình! Mình về chuyến tàu nào thế?

Anh âu yếm đáp lại sự mừng rỡ của vợ và miệng cười không một chút gì là mỉa mai. Toán cáo mệt, buồn ngủ, hôn vào trán vợ rồi ra. Lúc anh bỏ áo ngoài Toán mới mỉm bên mép thành một cái cười bí mật. Toán say sưa hưởng lấy cái thú ác nghiệt vỗ về mơn trớn Lan.

Trong ba hôm - khi cái lo sợ vẫn chưa hết hồi hộp trong tâm thần Lan - anh nghĩ ở nhà, luôn luôn ngồi cạnh người thiếu phụ mà anh hỏi han, anh dễ dàng để nghe những nhời giả dối dịu dàng, và để xem những điều bộ thân yêu bất đắc dĩ. Toán thường nhìn rất lâu vào đôi mắt vợ. Anh cười để trông thấy sự hốt hoảng trong đó. Rồi điên cuồng, anh ôm ghì lấy tấm thân run rẩy, ngửa đầu vợ trên lưng ghế và dữ dội gấn một cái hôn mãi miết lên miệng Lan. Nén tất cả sự ghê tởm trong lòng và giữ giọng thật ôn tồn, Toán nói với vợ những lời ca tụng quá đáng:

- Mình ơi! Lan của anh, Lan quý báu của lòng anh, anh sung sướng không biết ngần nào...

"Lan của anh ơi! Vợ yêu dấu, vợ trung thành của Toán... Anh tự phụ vì có người vợ trong trắng, trinh bạch, hiền đức như Lan của anh..." Những lời kiêu cách đó sau cùng khiến cho Lan sinh gờm sợ. Lan không thể đừng đoán thấy một sự gì khác thường... Có lúc người thiếu phụ tưởng chừng chỉ là một xác thịt để chiều dục tình của Toán. Có lẽ Lan không là vợ Toán nữa. Có lẽ Toán muốn coi Lan là một thứ gái chơi để dầy vò.

Lan lúc nào cũng e dè, luôn luôn lo nghĩ. Thái độ Toán ngày một thêm kỳ quặc. Giữa lúc tử tế âu yếm, Lan hỏi liều một câu để dò ý Toán thì người đàn ông thốt nhiên cười gằn một tiếng, rồi buông Lan đó, đi ra. Một lần Toán đáp lại những lời êm ái của Lan bằng một câu vu vợ:

- Anh biết được những điều bí hiểm nhất của lòng người! Thật đấy Lan của anh ạ!

Lan không dám hiểu rõ câu nói ấy. Lan chịu những thống khổ độc địa thái quá. Toán không để cho Lan biết chắc chắn bề nào. Sự ngờ vực này đau đớn ghê gớm như một ác bệnh. Sau cùng, sau hơn một tuần lễ nhục nhã ê chề mà không rõ vì đâu, Lan rùng rợn lên khi thấy Toán yên lặng bước về, tay cầm một con dao sắc lưỡi nhọn sắc và sáng loáng. Linh giác của Lan mách bảo hay một tia lửa lạnh lẽo thấy trong mắt Toán đã khiến Lan thấy sự chẳng lành? Lan nhìn trộm Toán luôn và lấy hết can đảm để giữ cho giọng khỏi run, cô ta hỏi:

- Anh mua cái này đấy à?

Thì Toán nhìn vợ một cách lạ lùng. Anh im lặng nhếch miệng cười, và - không có cảm giác nào rùng rợn hơn

- anh đổi ra giọng Sài Gòn đáp lại:

- *Phải đấy! Goạ mua đặng làm kỷ niệm cho mình đó.*

Những câu sau, cũng bằng thứ tiếng Sài Gòn mà Lan đã nhận biết - và đã hiểu - là những lời tương tự như thế - ngọt ngào và ghê gớm; nhưng Lan không nghe được rõ ràng. Một thế giới đã khuynh loạn trong tâm thần Lan. Hai mắt đăm đăm nước, cô đợi cho lưỡi dao kia ngấp vào trái tim. Trong sự kích động bi đát của phút nghiêm trọng cuối cùng cô đợi hình phạt tội lỗi mình bằng cả tâm hồn thâm thiết, mê mẩn, và ngã say trong một thứ khoái lạc.

Nhưng Toán không động tới mình vợ. Toán để yên cho Lan sống cùng nhà và ở ngoài cuộc đời của anh.

Thế Lữ